

Insigniáda

Insigniáda je označení pro boj o univerzitní insignie Univerzity Karlovy, který se odehrál v roce 1934.

Obsah

Prvopočátky insigniády

Události roku 1934

Výsledky a důsledky insigniády

Reference

Literatura

Externí odkazy

Prvopočátky insigniády

Samotná insigniáda začala 24. listopadu 1934 v Karolinu, ale její počátky lze sledovat již v roce 1920. Toho roku byl totiž přijat zákon č. 135/1920 Sb., o poměru pražských univerzit, který stanovil, že česká univerzita v Praze je pokračováním staré Karlovy univerzity, a proto také Karolinum, univerzitní archiv, insignie, knihy a jiné památky této univerzity jsou vlastnictvím české Karlovy univerzity, a mají jí být německou pražskou univerzitou vráceny. Zákon bývá často zván též *lex Mareš*; protože u jeho zrodu stál český národně-demokratický politik, dvojnásobný rektor Univerzity Karlovy a význačný fyziolog, profeso František Mareš

Události roku 1934

Až do roku 1934 nebyl zákon realizován a univerzitní insignie byly stále v držení německé univerzity; české univerzitě byly pouze, mnohdy po složitých dohadováních, zapůjčovány. Akademický senát a rektorát německé univerzity jakékoliv předání insignií odmítaly, což vyvolávalo politické napětí.

O vydání insignií začal intenzivně usilovat botanik prof. Karel Domin, tehdejší rektor Univerzity Karlovy. 13. února 1934 mu dal krajský civilní soud za pravdu, a toto rozhodnutí bylo potvrzeno i soudem nejvyšším. Když však dala německá strana najevo, že i přes soudní rozsudek insignie vydat nehodlá, začal se ve věci dosti angažovat i pravicově zaměřený Svaz československého studentstva, který žádal po německé univerzitě okamžité vydání insignií. Naopak, levicová studentská organizace Jednota nemajetných a pokrokových studentů se proti snahám vedení univerzity razantně stavěla. Většina českého studentstva však stála na straně profesora Domina. 21. listopadu 1934 vydal ministr školství a národní osvěty dr. Jan Krčmář výnos o předání univerzitních insignií. 24. listopadu 1934 proběhlo u Karolina shromáždění pravicových studentů, které přerostlo v pouliční bouře. Na straně jedné stáli čeští nacionalisté, zejména studenti, na straně druhé čeští příslušníci levice a němečtí nacionalisté. Během výtržností došlo ke rvačkám a k útokům na německé a židovské obchody (vytloukání výloh apod.). Důvody Čechů k tehdejším útokům na židovské obchody nejsou dodnes zcela objasněny – zda se tak stalo v důsledku čistě protizidovských nálad, nebo kvůli tomu, že pražští Židé mluvili povětšinou německy.

Výsledky a důsledky insigniády

Čeští studenti si svými protesty vydání insignií nakonec vynutili. Na shromáždění před právníckou fakultou pak tehdejší rektor Karel Domin a nastupující rektor František Mareš za velkého pohnutí všech přítomných insignie ukazovali přítomným studentům. Na stranu studentů bojujících za vydání insignií se postavil (k nevoli některých svých spolustraníků) i tehdejší pražský primátor Karel Baxa, známý svými antisemitskými výpady během procesu procesu se Židem Leopoldem Hilsnerem

Vydáním insignií do českých rukou však celá záležitost neskočila. Následujícího dne zahájil levicový tisk v čele s Rudým právem a Haló novinami tažení proti „zfašizovaným studentům“. Manifest českých a slovenských spisovatelů sdružených v Obci československých spisovatelů, který české nacionalistické studenty tvrdě kritizoval, podepsali mimo jiné i Vítězslav Nezval, Karel Čapek, Ivan Olbracht, Zdeněk Nejedlý, Josef Hora či Konstantin Biebl. Oproti tomu manifest zvaný Slovo k československému národu, který podepsali mimo jiné Josef Svatopluk Machar, Karel Červinka, Karel Babánek, Vilém Bitnar, Karel Horký, Antonín Klášterský, František Sekanina, František Xaver Svoboda, Vincenc Červinka či Rudolf Medek, demonstrující studenty a vedení univerzity podpořil!^[1]^[2]

Insigniáda ve svých důsledcích přispěla k politické polarizaci tehdejší československé společnosti, a přispěla ke zhoršení vztahů mezi českou a německou univerzitou.

Reference

- Národní listy, 8. 12. 1934, str. 3.
- Seznam obou skupin intelektuálů online, Národní politika 8. 12. 1934, stb. Dostupné online. (<http://kramerius.nkp.cz/kramerius/PShowPageDoc.do?id=8176217>)

Literatura

- Pasák, T.: Český fašismus (1922–1945) a kolaborace (1939–1945), ISBN 80-7252-017-2
- Nakonečný, M.: *Vlajka: k historii a ideologii českého nacionalismu* Praha: Chvojkoovo nakladatelství, 2001, ISBN 80-86183-24-6

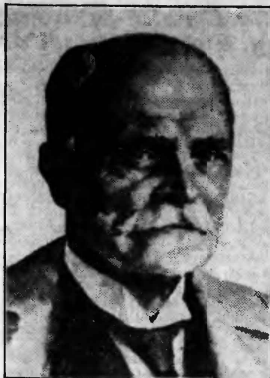
Externí odkazy

- Nakonečný, M.: Sedmdesáté výročí insigniády
- Rudolf Medek k projevu Obce čs. spisovatelů
- Odpověď Rudolfu Medkovi
- „Československý generál o koncentračních táborech“
- Národ nás nepotřebuje
- Spisovatelský týden

Citováno z „<https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Insigniáda&oldid=15977350>”

Stránka byla naposledy editována 1. 4. 2018 v 11:58.

Text je dostupný pod licencí Creative Commons Uveďte autora – Zachovejte licenci případně za dalších podmínek. Podrobnosti naleznete na stránce Podmínky užití.

MUDr. Rudolf Lukes, lékař lidumil, ředitel Albertina v Zámberku, zemřel 5. 1. m. (Portrét E. Knížka.)

Kdo je to „Obec čsl. spisovatelů“?

V pátek 30. m. m. jsme uveřejnili do- slovně projev, v němž 67 českých spisova- telů pod hromadným označením „Obec československých spisovatelů“ „odsuzuje události, k nimž došlo v těchto dnech v pražských ulicích“ (to jsou totiž student- ské manifestace pro vydání starobylých univerzitních odznaků české univerzity Karlově, což se zdárala německá univer- sita v Praze učinit, ač jí to nařizoval již zákon z roku 1920 a ministerský výnos) „I násilné skutky proti spoluobčanům jlná- ho jazyka a náboženského i politického vy- znání“ (jichž se strany českého studentstva nikdy nebylo), dále mluví o tom, že „tyto útoky byly obráceny proti institucím kul- turním a že zneužily univerzitního sporu „k zneuctění dobrého jména hlavního mě- sta našeho státu“, a konečně vyvolý veřej- nosti, aby celila „kulturnímu, politickému i sociálnímu nebezpečí takových organizo- vaných reakčních útoků“.

Připojili jsme tedy k tomuto projevu odpověď Medkovu, ale podpisal spisovatele, kteří tento projev vydali, jsme neuveřej- nili. Od té doby však naši čtenáři nás bombardují dotazy, kteří spiso- vatelé to jsou? Vyhovujeme tedy přání čtenářstva, sdělujeme, že dotčený projev vydali: Jan Bartoš, Karel Konrád, Karel Poláček, K. J. Benš, Josef Kopta, J. R. Poničan, Bož. Benešová, J. B. Kozák, Ferd. Pujman, Konst. Biehl, Frant. Kubka, M. Pujmanová, Josef Capek, J. Kratochvíl, Josef Rybák, Karel Capek, F. V. Krejčí, V. Rezáč, Jan Carek, Petr Křička, Jar. Seifert, Otokar Fischer, Fr. Langer, J. Frejka, Jiří Mahen, K. Scheinplug, Frant. Götz, M. Majerová, Emil Svoboda, Gregor Tajovský, Hel. Malřová, F. X. Šaldá, Hana Gregorová, Michal Mareš, Fr. Šramék, Frant. Halas, J. Mařánek, Jindř. Štyrský, Jan Herben, J. Mukařovský, Karel Teige, Ad. Hoffmeister, Zď. Nejedlý, A. M. Tilschová, Miloš Holas, St. K. Neumann, Jindřich Honzl, Vít Nezval, Josef Toman, Josef Hora, L. Novoměstský, Karel Toman, Jindřich Hořejší, Mil. Novotný, Josef Träger, Egon Hostovský, Karel Nový, J. Vančura, Jaromír John, Ivan Olbracht, Jindř. Vodák, Závís Kalandra, Ferd. Peroutka, Jan Weiss, Edm. Konrád, A. M. Píša, Vilém Závada.

K nim pak připojili se ještě později svými podpisy: asi 160 politiků a intelektuálů z různých oborů, dále Svaz učitelstva čsl., Zemský ústřední spolek jednot učitelství v Čechách, Učitelská jednotka města Brna a Klub architektů Praha.

Svaz čsl. studentstva v Praze prohlašuje k projevu Obce čsl. spisovatelů pražských studentských demonstrací toto:

Projev Obce čsl. spisovatelů nevystihl správ- ně ani příčiny, ani podstatu pražských demon- strací čsl. studentstva. Je naprosto nutno od- mítnouti názor, že šlo o organizovaný útok fa- šistů na svobodu ducha. Jeť kamáním veřej- nosti tvrdit, že takový útok se obrací proti kulturním institucím.

Slovo k československému národu.

Nemůžeme mlčet v době vzniklých zmatků. Národ náš čeká, neboť my podepsaní československá spisovatelé jdeme k metám budoucnosti, n e z- pomínajíce odkazů tradice, z nichž povstala konečně naše svobo- da. Odsuzujeme ty, kteří porušují svévolně zákon, nkloliv ony, kteří, vypro- vokováni odbojnou zpužností, manifestují pro jeho právo. Neschvaluje- me násilnost, k níž dochází všude při hromadných projevech, a to se strany neodpovědných žiáků. Odmítáme dělení literatury podle politických hledisk na pravou a na levou, jsouce přesvědčeni, že jediným měřítkem literatury může býti její umělecká a mravní hodnota.

Máme v úctě každý projev národního smýšlení, tím radostněji u našeho studentstva, které se vrátilo k svému národu. Chceme sloužit duchu národa ve smyslu starého hesla Nerudova, že pouze branami vlastního národa se dostáváme do zahrad velkého světa. Víme, že v něm tkví kořeny naší další kulturní i politické budoucnosti, která již nesmí býti nikdy prohrána.

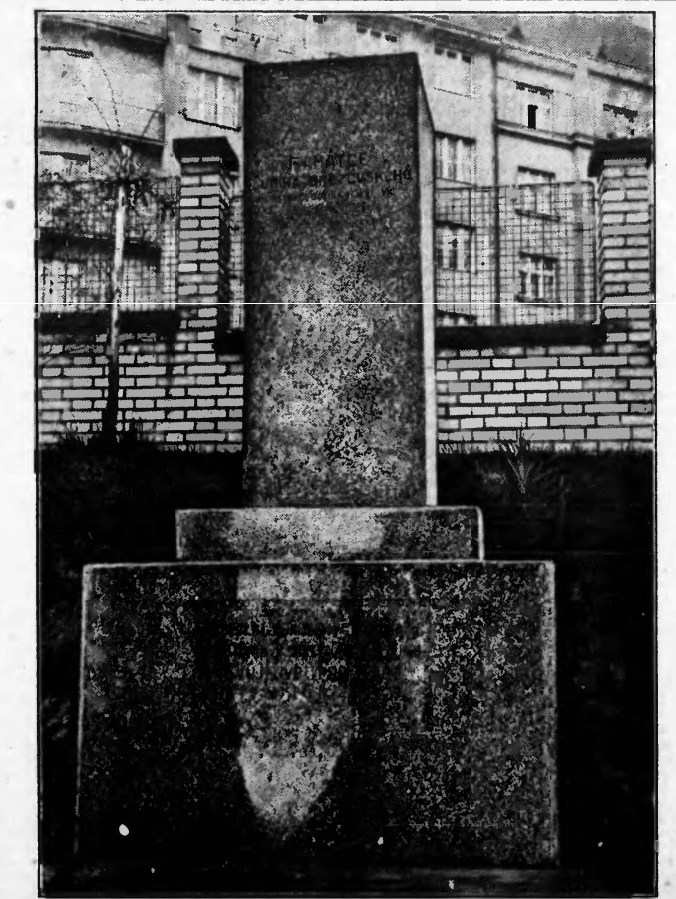
Babánek K. Frída V. Jesenská R. Panýrek D. Dr. Strojček F. Beber A. z Finberka J. V. Jurčínová E. Parma J. O. Sarapatka J. Berndorf A. Hais Týnecký J. Křofita V. Parmová J. Šarapatka J. Bitnar Vil. Hallová Dyna. Křofita V. Pauer E. Sáraček M. Borecký J. Dr. Hánek V. Kučerová. Petřiková A. Šimsa J. Dr. Brtník V. Dr. Herman Fr. Dr. Fischerová A. Preissová G. Procháčka Fr. S. Sárcecká M. Sírma J. Dr. Teichman K. Neustupovský, Herrmann Ignát. Lešehrad List P. Růžička-Braun. Přileská M. Šáfář O. Tyřová Renata, Uhř Jar. Utešitová Růž. Veselý Ad. Vondruška Fel. Císlar J. Dr. Janda J. Dr. Janovický J. Jaroš Fr. S. Meinecková T. Mostecká L. Moudrý P. Müllerner J. Dr. Novák L. Palovíc J. Czech. Hracanský Ort. Machar J. Sv. Matina V. J. Mayerhoffer G. Mayerhoffer G. Meinecková T. Mostecká L. Moudrý P. Müllerner J. Dr. Novák L. Palovíc J. Czechenherz A. Cylíak St. Cenkov Em. Červinka Kar. Červinka Vinc. Dewetter K. Dvořák Xav. Flos Fr. Jirásková. Pešková A. Machar J. Sv. Matina V. J. Mayerhoffer G. Meinecková T. Mostecká L. Moudrý P. Müllerner J. Dr. Novák L. Palovíc J. Čech. Hracanský Ort. Machar J. Sv. Matina V. J. Mayerhoffer G. Meinecková T. Mostecká L. Moudrý P. Müllerner J. Dr. Novák L. Palovíc J.

V Praze dne 8. prosince 1934. Další souhlasné podpisy přijímá Frant. S. Procháčka, Praha II, Na Hrobcí č. 1.

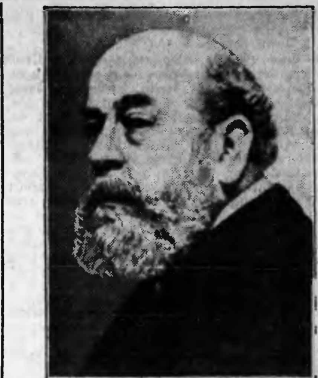
Desátý jubilejní vánoční strom republiky.

Včera večer konalo se na Staroměstském náměstí v Praze slavnostní vztyčení X. jubilejního vánočního stromu republiky. O 17. hodině vzplanul strom záplavou světla. Po 10. vzešel vánoční strom republiky svoji prosbu na praž- ská srdce a již včera při podán důkaz, že štěr- nost u nás věrně sídlí. U uměleckého Betlema sochaře Anderse objevil se též první knižní dary a hračky pro děti a do pokladnic hojně vkládaný dar peněz. Slavnost byla zahájena fanfárami a projevem starosty Ing. Jos. Roš- nágle. Doporučil vánoční strom dobročinnosti pražského občerstva a zmínil se, jak se užije darů, které se sejdou. Pře o mládež se věnuje třem akcím: stravování chudé školní mládeže (loni 162 dětí dostalo 29.600 obědů), osávací akci (loni osáeno 17.000 dětí) a vyslání dětí do pražských feriálních osad (135 dětí a náklad byl 52.000 Kč). Řečník skončil výzvou k praž- skému občerstvu, aby nezklamalo ani letos radostně vánoční očekávání našich chudých dětí. Potom promluvil dr. Petr Zenkl a prosil, aby všichni pražští občané si připomněli, že v Praze bydlí tisíce chudých a nešťastných lidí. Potom dětský pěvecký sbor mládeže P. M. zá- pital za řízení sbornířtra Matyska dvě vá- noční koledy, nežéž proslvily zakončil předseda P. M., Václav Lec. Za zvuku národní hymny vztyčena na balkoně staroměstské radnice stá- tní vějířka. Potom u vánočního stromu konce- lovala vojenská hudba p. pl. 28. zařím co Pra- žané prvními a hojnými dary pamatovali na nejpobednější pražské občany.

Procháčka Fr. S. Procháčka, Praha II, Na Hrobcí č. 1. Další souhlasné podpisy přijímá Frant. S. Procháčka, Praha II, Na Hrobcí č. 1.

Pomník nejmladšímu padlému vojáků roty „Nazdar“ Lumira Březovskému odhalil v neděli 8. 1. m. v 19 h. dop. Tlbov. jednotka Sokol ve Vrbovicích na svém letním cvičišti za novou sokolovnu. Pomník nese nápis nahoře: Pančákův Lumira Březovského, de- rentence Sokola ve Vrbovicích. Padl 11./XII. 1914 v Remise jako nejmladší legionář roty „Nazdar“. Dole: Pančákův sokolských příklad, obětoval v 16 letech svůj život pro vlast“.

Vynikající malíř francouzský Albert Besnard, člen akademii umění v Paříži a Londýně, ve- řel, jak již oznámeme, v Paříži ve věku 88 let.

Různé zprávy.

Dnes v sobotu jsou kanceláře admi- nistrace Národní Politiky otevřeny od 9 hod. do 11 hod. dopoledna. Dnešní číslo je o 34 stranách a pro- dává se za 60 hal. Příští číslo „Národní Politiky“ vyjde v pondělí v obvyklou hodinu polední.

Záhledem do příštího pomníku pro tvůrce národní hymny.

Bliží se jubilejní chvíle prvního sladkého zazení písně, která nám sto let již hovoří k srdci a neopouštěla nás v dobách nejtěž- ších. Mlčony českých niter ji hlubou a hla- hok. V dobách poroby nám byla vzpružením, v cizině vhněla proudy slz radostného poh- nutí. A v dobách světové války, kýchký srdce klesalo bezmádně, byla nám oporou, pa- vezou, štěstím, jež nedávalo podlehnutí. I dnes je nám symbolem radostného vzpla- nutí v představách české vlasti. Vábi nám v mysl vědek našich, huká a hájí, krásu i sílu obranných hor, puvaby lučin a lesů, kýchký zasluženeme její melodický u stádký zvuk. Dva věci genové nám tu píseň vysnili ve chvilce posvěcené a začarovaly u ní naši piv- tomnost i budoucnost. Národ je jim za to po- vinen svou nesmrtelnou věčností. Přšel k nám do redakce ušlechtilý muž ne z a n o ž n ý, který nechce být jmenován a uložil zle d v a t i s i c e Kč s v ý c h ú s p o r do základů příštího pomníku Ty- lova a Škrupova v Praze, jakožto tvůrce hymny. Ten viditelný symbol lásky i vědku národ- ního by mohl stát v brzkú, kdyby se k činu Neznamého příklona všechna kulturní česká srdce. Naš list ochotně bude přij- mat a veřejně potvrzovati dary — i nejmenší peníz vácovin. Promuovi-li tímto způsobem ušlechtilé nitro národa, vytvoří se komitét důstojných pracov- níků a uvede krásný sen v čin. A není možno, aby zde národní nitro nepromluvílo... Dary a příspěvky na pomník tvůrce národní hymny zasílejte s poznámkou „na pomník Ty- lov a Škrupov“ do naší administrace. * Vojenské osnovy. Hned na počátku příštího týdně má poslanceká sněmovna dojednati dvě v trojice vojens- kých osnov, u nichž příslušné vý- bory přišly s řadou pozměňovacích ná- vrhů, je to osnovy o t. zv. hranném při- spēvku a zejména o započítání voj- enské služby. Jak obvykle bývá, když se k složitě otázce přistupuje opoždě- ně, obřít se hromadí. Započítání voj. služ- by všem státním a veřejným zaměstnan- cům, kteří vykonali voj. službu Českoslo-venské republice, znamená ovšem znač- ný zásek do státně-zaměstnaneckých per- sonalí. Není však v hnuti, chce- me-li konečně postaviti vojens- kou službu občianovu na zdra- vý základ. Je proto těžko možno si představit, že by tým, kdo sloužili od roku 1926 de platnosti projednávaného zákona, bylo měřeno jinak, než jejich ostatním dru- hům. V oblasti soukromého podnikání jde také o rozšíření ochrany pracov- ního poměru, jak je již provedena stran záložnických cvičení, tak e na pre- senční službu. Věc je složitější, než ve veřejných službách, ale náš voják musí mít přešvědčení, že bylo v té věci uděláno, co se udělati dalo. * Z poslanceké sněmovny. Schůzi konají: V úterý 11. 1. m. branný výbor o 8. hod., ústavně- právní o 10. hod., rozpočtový o 11. hod., pod- výbor živnostenského výboru o 1/2 1. hod. a předsednictvo o 1/2 15. hod.